

УДК 378.147:681.142

ЕТАПИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІВ В УМОВАХ ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Бойко К.Л., старший викладач
кафедри англійської мови в судноводінні
Херсонська державна морська академія

У статті розглядається питання професійного становлення майбутніх спеціалістів морської галузі та його етапів. Подано погляди різних авторів на періодизацію професійного становлення фахівця та основні фактори впливу на ефективність професійного розвитку та його вплив на особистісний розвиток. Описані первинні характеристики особистості, які значною мірою визначають кінцевий успіх формування випускника як професіонала, його професійну готовність та її рівень. Доведено, що самовдосконалення на кожному етапі професійного становлення відіграє важливу та майже вирішальну роль, оскільки особистісні характеристики майбутнього спеціаліста впливають на кінцевий успіх формування випускника як професіонала, його успішність та досягнення в професійній діяльності.

Ключові слова: професійне становлення, етапи, майбутній судноводій, спеціаліст, самовдосконалення, професіоналізація, професійна готовність.

В статье рассматривается вопрос профессионального становления будущих специалистов морской отрасли и его этапы. Представлены взгляды разных авторов на периодизацию профессионального становления специалиста и основные факторы, которые влияют на эффективность профессионального развития и его влияние на личностное развитие выпускника. Описаны характеристики личности, которые в значительной мере определяют конечный успех формирования выпускника как профессионала, его готовность к профессиональной деятельности и ее уровень. Доказано, что саморазвитие на каждом этапе профессионального становления играет важную и почти решающую роль, так как личностные характеристики будущего специалиста влияют на конечный результат формирования выпускника как профессионала, его успешность и достижения в профессиональной деятельности.

Ключевые слова: профессиональное становление, будущий судоводитель, специалист, саморазвитие, профессионализация, профессиональная готовность.

Boyko K.L. MAKING UP OF A PROFESSIONAL PERSONALITY STAGES OF FUTURE NAVIGATORS AT THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF THE HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT

The article examines the professional making up of the future specialist of the maritime industry and its stages at the educational environment of the higher educational establishment. Presented the views of different scientists onto the periodization of professional development and the main factors that influence the effectiveness of professional development and its influence onto the graduate personality development. Described the characteristics of the person, which largely determine the ultimate success of the making up of the graduate as a professional, his readiness to professional activity and his level. It is proved that the self-development at every stage of professional development plays a decisive role and almost as personal characteristics of the future expert affect the final result of the making up of the graduate as a professional, his success and achievements in professional activities.

Key words: professional making up, future navigators, specialist, self-development, professionalization, professional readiness.

Постановка проблеми. Проблему становлення професіонала вчені-психологи вивчають досить давно, але на кожному етапі розвитку суспільства кут розгляду цього питання змінюється. Професійне становлення майбутнього фахівця відбувається у період навчання у вищому навчальному закладі, і сучасна система вищої освіти покликана створювати відповідні умови для підготовки конкурентоспроможного фахівця, орієнтованого на безперервний професійний розвиток, самовдосконалення, що забезпечить у майбутньому високий рівень професійних

рішень та продуктивності професійної діяльності. Всебічний розвиток та самореалізація у професії неможливі лише за умови успішного засвоєння необхідної бази знань та вмінь відповідно до специфіки обраної спеціальності, важливим також є оволодіння значущими професійними якостями та практичними навичками, що є передумовою ефективного здійснення професійних функцій на будь-якому етапі професійного становлення особистості.

Однією із актуальних проблем сучасної освіти є високопрофесійна підготовка фахівця, професійні вміння якого відпові-

дали б актуальним потребам суспільства. Освіта повинна сприяти гармонійному розвитку людини, розкривати весь її творчий потенціал, ставати фундаментом актуалізованої особистості, фахівця певної галузі. Досягнути цього можна шляхом підвищення психологічної культури майбутніх спеціалістів, через розуміння самого себе як особистості, усвідомлення себе як частини великого суспільства, шляхом самореалізації, розкриття себе і своїх можливостей. Професійне становлення особистості уможливорює задоволення від професії у майбутньому та сприяє всебічному розвитку і самореалізації у професії. Для цього в рамках процесу професійного розвитку у вищому навчальному закладі майбутній судноводій повинен оволодіти цілою системою умінь та пройти певні етапи становлення. Певною мірою рішення цього завдання залежить від психологічного забезпечення професійної освіти та формування професіоналізму в умовах вищого навчального закладу морського профілю, що стає викликом сучасній психологічній науці.

Ступінь розробленості проблеми.

Аналіз літератури з проблематики професійного становлення демонструє, що проблема виступає загальним предметним полем для ряду наук: педагогіки, психології, філософії та соціології. Закономірності та принципи професійного становлення розглядалися у працях Б.Г. Ананьєва, Л.І. Білозерова, О.О. Бодальова, Л.І. Божовича, Л.С. Виготського, А.О. Деркача, Ю.М. Забродіна, Е.Ф. Зеєра, В.Т. Кудрявцева, Є.С. Романової; акмеологічні чинники розвитку професіоналізму досліджували О.О. Бодальов, Т.М. Буякас, А.О. Деркач, В.Г. Зазикін, Г.С. Костюк, С.Д. Максименко, В.І. Осьодло. Аналіз західноєвропейської та американської психологічної літератури з зазначеної проблеми показує, що більша частина досліджень була здійснена в галузі проблеми професійного типу особистості (Д. Гілфорд, Д. Голланд, Е. Ро, К. Уокер, Е. Шпрангер). Вчені ґрунтують свої припущення на тому, що участь молодих людей в тій чи іншій діяльності призводить до формування у них певних загальних характеристик. Так, певна професія певним чином впливає на розвиток характерних функцій пам'яті, мислення, моторики та формує певні особистісні атрибути. Питаннями етапності професійного становлення займалися такі науковці, як Є.О. Клімов, М.С. Пряжнікова, Е.Ф. Зеєр.

Як бачимо з аналізу останніх досліджень, є чимало праць, присвячених різноманітним психолого-педагогічним аспектам

професійної діяльності і професіоналізації особистості загалом. Водночас ці дослідження свідчать про недостатність уваги науковців до проблем періодизації професійного становлення саме майбутніх фахівців, що і зумовило мету нашої роботи, якою є аналіз професійного становлення майбутніх судноводіїв в умовах вищого навчального закладу морського профілю.

Мета статті – проаналізувати та узагальнити етапи професійного становлення майбутніх судноводіїв в умовах освітнього середовища вищого навчального закладу.

Виклад основного матеріалу. Проблема професійного становлення та його етапи не є новою, але постійні та інтенсивні зміни у суспільному житті, розширення вимог до випускників спричиняють повернення інтересу до цього питання. Таким чином, розуміння та структура професійного становлення майбутнього судноводія змінюється відповідно до умов та вимог тієї чи іншої професійної діяльності. На думку колективу вітчизняних авторів, однією з тенденцій сучасного професіогенезу особистості є постійні «зміни професійної діяльності та професіоналів під впливом нових <...> технологій» [8, с. 48], що не омине будь-яку професію, від гуманітарної до інженерно-технічної.

Розвиток особистості професіонала – це неперервний процес становлення і збагачення фізичних і духовних сил людини, які забезпечують реалізацію його внутрішнього потенціалу, його сутності і призначення. Цей розвиток відбувається шляхом якісних змін, що ведуть до нового рівня цілісності майбутнього фахівця, та передбачає певні зміни особистості, перетворення сформованих установок, орієнтації, мотивів поведінки та суспільних відносин.

На думку Л.І. Анциферової, «розвиток – основний спосіб існування особистості, соціальне і психічне становлення якої не обмежено якимись певними відрізками часу. Воно здійснюється на всіх етапах життєвого шляху людини. Період зрілості не може розглядатися як кінцевий стан, до якого направлено розвиток і яким воно завершується. Навпаки, чим більш зрілою в соціальному і психологічному сенсі стає особистість, тим більше зростає її здатність до подальшого розвитку» [1, с. 15]. Специфіка професійного становлення судноводія характеризується саме таким розвитком, коли вимоги до себе як до фахівця та виконання своїх обов'язків зростають відповідно до періоду зрілості особистості. У зв'язку зі збільшенням вимог, необхідністю придбання професійного досвіду та кваліфікованим виконанням трудової ді-

яльності, фахівець продовжує свій подальший розвиток і процес професіоналізації триває. Не можна оминати увагою і той факт, що професійне становлення судноводія залежить від його первинних характеристик, які значною мірою визначають кінцевий успіх формування випускника як професіонала, його професійну готовність та її рівень.

В.А. Бодров виділяє такі основні первинні характеристики:

- професійна мотивація як направляюча та спонукальна активність особистості, націлена на задоволення не тільки біологічних потреб, але й насамперед потреб у праці, пізнанні, спілкуванні, самоствердженні, самореалізації та самовдосконаленні;

- загальна професійна підготовленість у формі попередніх (для опанування професії) і кваліфікаційних (з урахуванням рівня професіоналізації) знань, навиків та умінь, необхідних для виконання стандартних та нетипових професійних завдань;

- рівень резервів організму та функціональної готовності до трудової діяльності, розвиток професійно важливих фізіологічних функцій аналізаторів та фізичних якостей (сила, швидкість, витривалість; спритність);

- стан індивідуально-психологічних функцій людини і насамперед професійно важливих якостей для конкретної діяльності, що характеризують пізнавальні процеси і психомоторику, темперамент, характерологічні та емоційно-вольові особливості особистості [2, с. 16].

Слід зазначити, що майбутній фахівець не може мати повної професійної готовності до початку трудової діяльності, але деякі необхідні складові можуть бути сформовані заздалегідь. Саме завдяки професійному навчанню, професійному самовизначенню, самоствердженню та зростанню розвивається і інтелектуальний потенціал щодо обраної професійної сфери, молода людина духовно, морально збагачується та самовдосконалюється. Лише за цих умов можна стверджувати, що випускник професійно самовизначився та готовий до висококваліфікованого виконання функцій фахівця у своїй галузі.

На думку О.В. Винославської, професійне становлення особистості нерозривно пов'язано з її професійним самовизначенням. Науковець відзначає, що професійне самовизначення – це визначення людиною себе щодо вироблених у суспільстві і прийнятих цією людиною критеріїв професіоналізму. Одна людина вважає критерієм професіоналізму просто приналежність

до професії або здобування спеціальної освіти, відповідно, і себе оцінює з цих позицій; інша людина вважає, що критерієм професіоналізму є індивідуальний творчий внесок у свою професію, збагачення своєї особи засобами професії, відповідно, з цієї вищої «планки» людина інакше себе самовизначає і самореалізує [4].

Важливою складовою щодо ефективності професійного становлення набуває змістовність, основні напрями, етапність навчально-пізнавальної діяльності студентів. Якщо індивід свідомо вибрав фах, вважає його гідним і значущим для себе та суспільства, це позитивно впливає на якість його навчально-пізнавальної діяльності. Динаміка професійного становлення має досить складний характер і змінюється впродовж усього періоду навчання, на чому наголошує Т.І. Туркот [7].

Треба зазначити, що становлення майбутніх судноводіїв відбувається протягом усього періоду навчання, проходить певні періоди, стадії та характеризується збільшенням професійних та особистісних вимог. Особливості організації навчання у вищому навчальному закладі морського профілю певним чином впливають на всіх учасників процесу, особливо це помітно на першому курсі, коли стала система шкільних звичок та процедур більше не чинна.

Зокрема, перший курс вирішує проблему залучення вчорашнього учня школи до кадетських форм життя, адаптації до нових умов вузівського навчання. В умовах вищого навчального закладу морського профілю майбутні судноводії мають пристосуватися з перших днів навчання до високих вимог до їх вмінь та знань. Поведінка курсантів характеризується високим рівнем пасивного прийняття порядку, але вони вже диференційовано підходять до своїх соціальних ролей у групі: старшина, заступник старшини. Зміна розпорядку дня (шикування, збори на плацу тощо) позитивно впливають на самоорганізацію кожного курсанта, тоді, коли за великими змінами у житті, вони не завжди можуть правильно планувати свій день та вільний час.

Другий курс характеризується періодом найбільш напруженої навчальної діяльності, оскільки саме в цей час починається вивчення предметів за професійною направленістю. У життя другокурсників інтенсивно включені усі форми навчання й вивчення. Студенти отримують перші професійні документи (сертифікати) та проходять перші співбесіди задля працевлаштування. Процес адаптації до освітнього середовища в цілому завершений.

Третій курс для судноводіїв – це частина навчального року, після першої практики. Вони вже отримали первинний досвід виконання професійних обов'язків, почали застосовувати набуті знання та навички на практиці, побачили результати своїх зусиль та старань. Цей курс характеризується збільшенням інтересу до наукової роботи як відображення подальшого розвитку й поглиблення професійних інтересів. Відтепер форми становлення спеціаліста у вищому навчальному закладі значною мірою визначаються фактором успішності попередньої роботи на судні.

На четвертому курсі, після проходження другої плавальної практики, кадети майже повністю ознайомлені зі специфікою роботи судноводія, розуміють ризики, перспективи роботи та аналізують їх стосовно себе та своїх здібностей та прагнень. Для поведінки студентів характерним є посилені пошук більш доцільних шляхів і форм спеціальної підготовки, відбувається переоцінка студентами багатьох цінностей життя й культури.

П'ятий курс (або магістратура) – перспектива закінчення вищого навчального закладу формує чіткі практичні настанови на майбутню сферу діяльності. Студенти вже здобули практичний досвід та деякі отримали певні можливості швидкого кар'єрного росту. Цей період для невеликої кількості молодих людей пов'язаний з бажанням створити свою сім'ю. Студенти поступово відходять від колективних форм життя вишу.

Зрозуміло, що період навчання у вищому навчальному закладі створює умови для найбільш інтенсивного розквіту інтелектуальних та моральних сил студента, однак ступінь фізичної, суспільної та психічної зрілості різний. Отже, без саморозвитку неможливе активне професійне становлення, одним із складових якого є професійна підготовка.

Отримуючи освіту у вищому навчальному закладі, студенти проходять певні стадії професійного становлення. Відомі роботи в цій області вітчизняних авторів Є.О. Клімова, М.С. Пряжнікова, Е.Ф. Зеєра та інших.

Концепція професійного розвитку, запропонована Є.О. Клімовим, вважається найбільш прийнятною та відомою. На думку науковця, етапи професійного становлення співвідносяться з періодами психічного розвитку за Д.Б. Ельконіним. Є.О. Клімов не пов'язує етапи професійного становлення з певним віком, оскільки на першому етапі може опинитися і молода людина, і вже доросла. Тож свою концепцію науковець визначив у такий спосіб:

1) Фаза оптації (оптант) – період, коли людина переймається питаннями вибору професії або необхідності змінити вже існуючу. Хронологічних лімітів не означено, оскільки вікові особливості знаходяться під впливом и залежать від багатоаспектних умов культури.

2) Адепт – це людина, яка вже стала на шлях прихильності до професії та почала вивчати її. Фаза адепта може займати роки чи бути коротко часовою (форма інструктажу). Багатолітня підготовка професіонала характеризується значущими змінами у самосвідомості, інформативності та направленості особистості та специфічними «кризами розвитку».

3) Адаптант (фаза звикання молодого фахівця до праці). Через конфлікт процесу підготовки молодих спеціалістів в умовах учбового закладу та реалій професійної сфери молодий фахівець повинен знайти в собі можливості та засоби саморегуляції задля розпізнання та розуміння нових норм. Ці норми регулюють поведінку, спосіб життя, манери та саму професійну діяльність.

4) Інтернал – досвідчений у своїй справі працівник, який все більш надійно та вірно виконує свої професійні обов'язки і знаходить підтримку свого успіху в колективі. Молодий спеціаліст цілком та безперечно увійшов у професію як у самосвідомості, так і у свідомості інших.

5) Майстер – спеціаліст, який може вирішити як найпростіші, так і найскладніші професійні завдання. Такий спеціаліст вирізняється особливими вміннями, навичками, знаннями, він набув певного стилю роботи і має всі засади вважати себе незамінним спеціалістом.

6) Авторитет – це майстер, який став відомим у професійному колі та за його межами. Такий спеціаліст уже набув певні знаки відмінності, нагороди. З думкою такого фахівця погоджуються колеги та керівництво. Енергійність на цьому етапі зменшується, але спеціаліст за рахунок величезного досвіду та умінь успішно вирішує професійні задачі.

7) Наставник – професіонал, досвід якого готові перейняти інші. Незважаючи на рік, завдяки одностудентам, учням та послідовникам життя такого фахівця набуває осмисленої перспективи [5].

8) Ми погоджуємося з думкою Є.О. Клімова щодо запропонованих етапів професійного становлення особистості, які є ґрунтовними та логічними для характеристики професійного становлення майбутніх судноводіїв. На першій стадії оптації розвиваються їхні професійно важливі

якості (компетентність, порядність, справедливість); особливості стадії адаптації пов'язані з вирішенням ситуацій нестандартних рішень професійних питань, що вимагає розумових зусиль та творчого підходу до справи. На фазі наставництва у офіцерів та капітанів є можливість стати консультантами чи викладачами та передати свій досвід майбутнім судноводіям. У подальшому майбутній судновий офіцер стає справжнім професіоналом зі знаннями, отриманими від практикуючого фахівця, тож професійна діяльність курсанта полегшить самовдосконалення, самовиховання та самоствердження.

Треба зазначити, що на всіх етапах професійного становлення велику роль відіграють якості особистості, які розвиваються і вдосконалюються у процесі здобуття освіти та в подальшій трудовій діяльності. Для майбутнього судноводія найголовнішими можемо назвати такі якості, як комунікативність, здатність мобілізуватися у критичний момент, відповідальність, високі інтелектуальні показники та професійне мислення.

Висновки. Сучасна вища освіта повинна створювати відповідні умови для підготовки компетентного фахівця, орієнтованого на постійний професійний розвиток, самовдосконалення, що забезпечить у подальшому високий рівень конкурентоспроможності, продуктивності професійної діяльності і як наслідок – кар'єрне зростання та самореалізацію. Крім успішного оволодіння необхідною базою знань і вмінь відповідно до специфіки обраної спеціальності, важливим також є володіння максимально вираженими професійно необхідними якостями та практичними навичками, що є передумовою ефективного здійснення професійних функцій на будь-якому етапі професійного становлення та розвитку особистості.

Професійне становлення молоді людини під час навчання у вищому навчальному закладі є важливим етапом у її соціалізації, де провідним видом діяльності стає навчально-професійна. Професійна підготовка у вищих навчальних закладах майбутніх спеціалістів охоплює надбання фундаментальних основ їх професійного простору, тобто тієї системи цінностей, світогляду, практичного досвіду, які необхідні для ефективної професійної діяльності. Навчально-виховний процес у вищому навчальному закладі – це певна система соціально-психологічної взаємодії, яка забезпечує передачу знань, формування професійних умінь і навичок, розвиток професійного світосприйняття, засвоєння професійних знань студентами [6].

Проаналізувавши етапи професійного становлення, ми дійшли висновку, що це динамічний процес входження фахівця в специфіку його праці, коли майбутній фахівець проходить низку етапів від оптації, коли людина обирає професію, порівнює вимоги професійної діяльності з особистими бажаннями та критично оцінює свої можливості в певній професійній сфері. Потім переходить у фазу досвідченого працівника, який все більш професійно виконує свої фахові обов'язки і наприкінці стає наставником-професіоналом, який своїм досвідом та знаннями ділиться з молодим поколінням майбутніх спеціалістів. Аналізуючи етапи, не можна не погодитися, що саме вони є відображенням особистісного розвитку, оскільки пов'язані безпосередньо із професіоналізацією студента.

Професійне становлення майбутнього фахівця є поетапним моментом індивідуально-професійного розвитку, формування професійної компетенції, розкриття його творчого потенціалу, професійної готовності до самостійної трудової діяльності. Зрозуміло, що без саморозвитку неможливе активне професійне становлення, одним із складових якого є професійна підготовка, яка можлива лише в умовах вищого навчального закладу. Для ефективного професійного становлення у навчальному закладі мають бути створені всі навчально-педагогічні умови та забезпечені певні матеріально-технічні ресурси, які б служили інструментом підтримки та орієнтури для майбутніх фахівців у професійному становленні. Отже, професійне становлення майбутніх судноводіїв – це динамічний, складний процес, пов'язаний зі специфікою роботи та раннім періодом отримання першого досвіду, і успішність професіоналізації визначається ступенем відповідності індивідуальних та психологічних особливостей вимогам професії в цілому.

Вважаємо, що отримані результати потребують подальшого вивчення та інтеграції у навчальний процес вищих навчальних закладів морського профілю з метою вдосконалення та поліпшення професійної підготовки майбутніх фахівців з урахуванням етапів професійного становлення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Анцыферова Л.И. Психология формирования и развития личности / Л.И. Анцыферова. – М. : Наука, 1981. – 366 с.
2. Бодров В.А. Психология профессиональной пригодности : [учебное пособие для вузов] / В.А. Бодров. – М. : ПЕР СЭ, 2001. – 511 с.

3. Бондаренко З.П. Деякі аспекти професійної підготовки студентів в умовах ВНЗ / З.П. Бондаренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp7/konf3/Bondarenko.pdf.

4. Винославська О.В. Психологія : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О.В. Винославська ; ред. О.В. Винославська. – К. : ІНКОС, 2005. – 352 с.

5. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения / Е.А. Климов. – М. : Академия, 2004. – 304 с.

6. Кокун О.М. Методологічні засади та практичні заходи психофізіологічного забезпечення професій-

ного становлення фахівця : збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка ; Інституту психології імені Г.С. Костюка АПН України / О.М. Кокун [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.vmurol.com.ua/index.php?idd=us_publication&group=4&us_publication=837.

7. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи : [навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів] / Т.І. Туркот. – К. : Кондор, 2011. – 628 с.

8. Психологічні чинники самодетермінації особистості в освітньому просторі [монографія] / [С.Д. Максименко, Г.В. Куценко-Лада, Н.В. Пророк та ін.] ; за ред. С.Д. Максименка. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 400 с.

УДК 378:371.11

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Корольова І.І., к. пед. н., доцент,
завідувач кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту
Херсонський державний університет

У статті розкрито особливості професійної підготовки майбутніх менеджерів освітньої галузі, які визначаються особливостями процесу навчання та організацією виробничої практики, спрямованих на забезпечення їх професійного становлення як фахівців, розвиток умінь і навичок управлінської, педагогічної та науково-дослідницької діяльності. Рівень сформованості професійних знань та умінь дозволить виконувати такі функції управлінця освітньої галузі: виробничу; проектувальну (проектно-конструкторську); організаційну; управлінську; виконавську (технологічну, операторську) та здійснювати такі види професійної діяльності: науково-дослідну; адміністративно-організаційну; контрольно-регулюючу; консультативну; освітню; методичну; виховну.

Ключові слова: професійна підготовка, менеджер освітньої галузі, професіоналізм, професійна компетентність.

В статье раскрыты особенности профессиональной подготовки будущих менеджеров сферы образования, которые определяются спецификой процесса обучения и организацией производственной практики, направленных на обеспечение их профессионального становления как специалистов, развитие умений и навыков управленческой, педагогической и научно-исследовательской деятельности. Уровень сформированных профессиональных знаний и умений позволит выполнять такие функции руководителя в сфере образования: производственную; проектировочную (проектно-конструкторскую); исполнительную (технологическую, оперативную) и выполнять такие виды профессиональной деятельности: научно-исследовательскую; административно-организационную; контрольно-регулирующую; консультативную; образовательную; методическую; воспитательную.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, менеджеры сферы образования, профессионализм, профессиональная компетентность.

Koroleva I.I. FEATURES OF FUTURE EDUCATIONAL SECTOR MANAGERS TRAINING

The article demonstrates the peculiarities of vocational training of future managers in the educational sphere, which are determined by the special features of the training process and organization of training practice. The level of formation of professional knowledge and skills will permit to make the following functions of the manager of the education sphere: production (labor, service); designing (design and projecting); organizational; managerial; executing (technological, operating) and to solve a number of different professional problems, socio-industrial, social and referring to the life of a people and problems of different classes – stereotypical, diagnostic and heuristic.

Key words: training, education sector manager, professionalism, professional competence.